

УДК 35.351

Боделан В.Р.,

здобувач кафедри філософських та соціально-політичних наук Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНИМ ПАРТНЕРСТВОМ

Анотація. У статті висвітлено актуальні питання щодо визначення громадсько-державного партнерства як виду взаємовідносин держави і суспільства, державних органів та громадських організацій. На прикладі досвіду Албанії, Бразилії, Великобританії, Гаїті, Індії, Італії, Колумбії, Німеччині, Польщі, США, Тунісі, Уганді, Швейцарії доводиться доцільність запровадження громадсько-державного партнерства в Україні. Доводиться, що його дієвість залежить від низки дій суб'єктів державного управління, зокрема створення: спеціального податкового та інших режимів для інвесторів соціального підприємництва та соціального бізнесу, а також громадських організацій, які створюють підприємства, спрямовані на розвиток соціального бізнесу та соціального підприємництва; спеціального режиму для розвитку соціального підприємництва та соціального бізнесу через створення підприємств громадськими організаціями. На підставі зарубіжного досвіду показано, що кожна держава має свою систему державного управління громадсько-державним партнерством. Воно здійснюється органами влади і спеціально створеними органами: урядами; органами місцевого самоврядування; науковими групами; керівними комітетами по розвитку, які складаються з лідерів суспільної думки, експертів, бізнесу і громадянського суспільства, представників банківських структур, приватного сектору, науково-дослідних і академічних кіл, агробізнесу і сектору соціального підприємництва. Пропонується в Україні розробити і запровадити: стратегію розвитку соціальних підприємств, як альтернативного джерела ресурсів для вирішення соціальних проблем у громадах; спеціальні режими кредитування, інвестування та оподаткування за зразком британського ринку подібних послуг з врахуванням досвіду Big Issue Invest, Bridges Ventures, Charity Bank, ClearlySo, Impetus-PEF, LGT-Berenberg, Nesta, Social Finance, Social Investment Business u UnLtd; створення спеціальних банків за зразком Big Society Capital, який буде ліній капіталу та спрямовує їх в соціальні організації, а також з врахуванням досвіду створення спеціальних режимів інвестування та оподаткування для таких банків.

Ключові слова: державне управління, громадсько-державне партнерство, соціальний бізнес, соціальне партнерств.

Боделан В.Р.,

соискатель кафедры философских и социально-политических наук Одесского регионального института государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

ПРОБЛЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБЩЕСТВЕННО-ГОСУДАРСТВЕННЫМ ПАРТНЕРСТВОМ

Аннотация. В статье освещены актуальные вопросы определения общественно-гражданского партнерства как вида взаимоотношений государства и общества, государственных органов и общественных организаций. На примере опыта Албании, Бразилии, Великобритании, Гаити, Индии, Италии, Колумбии, Германии, Польши, США, Туниса, Уганды, Швейцарии доказывається целесообразность развития общественно-государственного партнерства в Украине. Доказывается, что его действительность зависит от ряда действий субъектов государственного управления, в частности создания: специального налогового и других режимов для инвесторов социального

предпринимательства и социального бизнеса, а также общественных организаций, которые создают предприятия, направленные на развитие социального бизнеса и социального предпринимательства; специального режима для развития социального предпринимательства и социального бизнеса через создание предприятий общественными организациями. На основании зарубежного опыта показано, что каждое государство имеет свою систему государственного управления общественно-государственным партнерством. Оно осуществляется органами власти и специально созданными органами: правительствами; органами местного самоуправления; научными группами; руководящими комитетами по развитию, которые состоят из лидеров общественной мысли, экспертов, бизнеса и гражданского общества, представителей банковских структур, частного сектора, научно-исследовательских и академических кругов, агробизнеса и сектора социального предпринимательства. Предлагается в Украине разработать и внедрить: стратегию развития социальных предпринимательства, как альтернативного источника ресурсов для решения социальных проблем в сообществах; специальные режимы кредитования, инвестирования и налогообложения по примеру британского рынка подобных услуг с учетом опыта досвіду Big Issue Invest, Bridges Ventures, Charity Bank, ClearlySo, Impetus-PEF, LGT-Berenberg, Nesta, Social Finance, Social Investment Business и UnLtd; создания специальных банков по примеру Big Society Capital, который строит линии капитала и направляет их в социальные организации, а также с учетом опыта создания специальных режимов инвестирования и налогообложения для таких банков.

Ключевые слова: государственное управление, общественно-государственное партнерство, социальный бизнес, социальное партнерство.

Bodelan V.R.,

researcher of Public Administration
at the Department of Philosophy and Sociopolitical Science,
Odessa Regional Institute of Public Administration,
National Public Administration Academy under the President of Ukraine

PROBLEMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF PRIVATE-PUBLIC PARTNERSHIP

Annotation. The paper dwells on pressing matters relating to definition of private-public partnership as a type of relationships between the state and the public, between public authorities and non-governmental organizations. Based on practices, implemented in Albania, Brazil, Great Britain, Haiti, India, Italy, Columbia, Germany, Poland, USA, Tunisia, Uganda, and Switzerland, the researcher proves feasibility of implementing private-public partnership in Ukraine, stating that its efficiency depends on activities of public administration agents, including creation of special taxation and other schemes for investors of social entrepreneurship and social business, as well as for non-governmental organizations establishing enterprises for development of social business and social entrepreneurship; special scheme for development of social business and social entrepreneurship through creation of enterprises by non-governmental organizations. Based on foreign practices, it is demonstrated that every state has its own system for public management of private-public partnership, carried out by public authorities and special agencies: governments, local authorities, research teams; steering committees for development consisting of public opinion leaders, experts, business and civil society, representatives of banking institutions, private sector, researchers and academicians, agricultural business and social entrepreneurship sector. It is proposed to develop and implement in Ukraine development strategy for social enterprises as an alternative funding source to address social concerns of the public; special credit, investment and taxation schemes on the model of the British market of similar services taking into account practices of Big Issue Invest, Bridges Ventures, Charity Bank, ClearlySo, Impetus-PEF, LGT-Berenberg, Nesta, Social Finance, Social Investment Business and UnLtd; establishing special banks on the model of Big Society Capital, which builds capital lines and channels them to social organizations, with reference to practices of creating special investment and taxation schemes in such banks.

Keywords: public administration, private-public partnership, social business, social partnership.

Постановка проблеми. Сьогодні характеризується активними пошуками нових видів побудови взаємовідносин держави і суспільства, органів влади і громадських організацій. Сформовані зарубіжними державами останні 40 років такої форми взаємовідносин, як участь громадських організацій в соціально-економічному розвитку держав, в Україні може розглядатись, як громадсько-державне партнерство. Підставою для таких суджень є Закон України «Про об'єднання громадян» і Господарський Кодекс України, які чітко констатують, що такі підприємстві можуть створювати громадські організації. Останні у свою чергу зобов'язані використовувати прибуток тільки на основну статутну діяльність. Це стосується розвитку соціальних бізнесу і підприємництва.

Головне завдання соціальних бізнесу та підприємництва за кордоном – це пряме призначення інвестицій впливу держави на суспільство через некомерційні організації і підприємства, які працюють за схемою «прибуток плюс користь». Позиція бізнесменів, як громадян – інвестувати в суспільство. Позиція громадськості – надавати послуги через громадські організації і прибуток спрямовувати на вирішення соціальних проблем і покращення життя. Позиція держави – надати можливість громадянам реалізувати свою громадянську відповідальність і активність через створення умов для соціальних бізнесу та підприємництва.

Починаючи з 2000 р. велися пошуки відповіді на питання: що може вивести на ринки капіталу інноваційні соціальні організації, які сильно ризикують.

У вітчизняній практиці, коли мова йде про соціальні бізнес і підприємництва, акцент роблять на активній соціальній позиції, постійному діалозі з громадськістю та на участі в рішенні найбільш болючих соціальних проблем, а не на діяльності підприємств громадських організацій. Хоча у державах світу саме такі підприємства є найбільш стабільними та незалежними від криз. Також вони вносять великий вклад в економіку своїх держав.

Отже, виникають наукові завдання щодо досліджуваної проблеми: виокремлення основних проблем громадсько-державного партнерства в Україні на основі співвіднесення з зарубіжним досвідом. Практичні завдання дослідження стосуються вироблення рекомендацій щодо розвитку дієвого громадсько-державного партнерства в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми доводить, що сучасна наука державного управління достатньо широко висвітлює питання партнерських відносин в контексті державного управління. Зокрема, це стосується соціального партнерства, державно-приватного партнерства, державно-громадського партнерства, приватно-державно-громадського партнерства та ін. Категорія «громадсько-державне партнерство» у вітчизняній науці не використовується. Втім, доречно ввести її в обіг, оскільки законодавчими актами констатується наявність громадсько-державного партнерства. Такі припущення ґрунтуються на аналізі зарубіжних та вітчизняних наукових, публіцистичних, правових, статистичних літературних джерел.

Коли мова йде про соціальне партнерство, то фахівці за основу беруть сенс взаємодії, зокрема, що стосується розвитку комунікації і довіри; оцінки й розвитку партнерів; конструктивного урахування інтересів партнерів; диверсифікації механізмів партнерства; інституціоналізації механізмів партнерства тощо [1]. Саме соціальне партнерство визначається як «системи врегульованих нормами права відносин, зв'язків між найманими працівниками в особі професійних спілок та інших уповноважених представників трудового колективу, з одного боку, та роботодавцями (організаціями роботодавців чи їх об'єднаннями) – з другого, а також державою в особі органів державної виконавчої влади та/або органами місцевого самоврядування як партнерів у процесі реалізації соціально-економічних прав та інтересів сторін соціального партнерства» [2]. Фактично мова йде про партнерство, яке у науці державного управління розуміється, як приватно-державно-громадське партнерство. Є дослідження в основу яких покладені думки щодо державного управління соціальним партнерством, що включає в себе переговори, нормативно-правове, організаційне та політико-ідеологічне забезпечення, нормативне встановлення процедур узгодження інтересів, участь представників громадських об'єднань [3].

Державно-приватне партнерство тлумачиться як поєднання вмінь та можливостей держави і приватних інститутів щодо надання суспільно-необхідних послуг, коли між партнерами діляться як ризики, так і прибутки результатів спільної діяльності [4]. Державно-громадське партнерство має більш широкий зміст і стосується управління, управлінської діяльності, об'єднання діяльності суб'єктів державного управління з громадянами, створення громадських рад при органах влади, налагодження системи громадського контролю й експертизи тощо, залучення громадян до прийняття державноуправлінських рішень [5-8].

Категорія «громадсько-державне партнерство» ретельно досліджується в інших галузях наук. Так у педагогіці цей термін розглядається в контексті: управління і тлумачиться як управлінська діяльність, яка здійснюється об'єднаннями громадян [9]; створення органів самоврядування навчальним закладом [10]; управління, в якому оптимально поєднується діяльність суб'єктів управління громади і держави [11]. В економіці та менеджменті громадсько-державне партнерство є складовою соціальної держави, у розумінні Юнуса, зокрема це стосується якості життя, забезпечення економічних та громадянських свобод, права усіх суб'єктів господарювання на участь у прийнятті рішень, здорове навколишнє середовище, збереження ресурсів тощо [12]. Критеріями є кількісні характеристики: чисельність громадських організацій; проведених «круглих столів», семінарів, конференцій, громадських форумів тощо; кількість отриманих інвестицій та субсидій на основну статутну діяльність; реалізованих і запроваджених проектів тощо.

Зустрічаються судження, що громадсько-державне партнерство реалізується при побудові регіональної інноваційної системи: інноваційного розвитку як засобу підвищення конкурентоспроможності регіону;

інноваційної культури; формування партнерських консорціумів для реалізації спільних проєктів; моделі взаємодії у ланцюжку «освіта-наука-бізнес-влада-громада». Таке партнерство стосується існування спільноти взаємозацікавлених, взаємодіючих творчих особистостей і функціональних структур, які задіяні в самій регіональній інноваційній системі. Інший підхід стосується роботи недержавних організацій по наданню соціальних послуг: догляд за тими, хто його потребує; розвиток потенціалу молоді, дітей тощо, – що тлумачиться як громадсько-державне партнерство. Мова йде про соціальну державу, де є постійне співробітництво та партнерство між громадськістю та державою [13]. Також фахівці вважають, що громадсько-державне партнерство створюється для того, щоб враховувати потреби громадян при розробці та реалізації регіональної соціально-економічної політики [14]. Є думка науковців, що для побудови громадсько-державного партнерства необхідно розробити не тільки концепції такого партнерства, а й механізм, який забезпечує реалізацію даної концепції. Окрім того доводиться сенс громадсько-державного партнерства у тих випадках, коли громадськість переміщується з отримувачів державних послуг у їх «совиробників», котрі мають мотивацію для роботи і просування власної справи. Підґрунтям подібного партнерства стає соціальний капітал місцевої спільноти [15].

Якщо враховувати всі існуючі в науці дослідження та нормативно-правову базу, складається враження, що в Україні вже побудовані громадсько-державне партнерство і вирішені питання державного управління ним. Втім, кількість громадських організацій (на 1 півріччя 2014 р. – 1988 громадських організацій) не дала можливості сформувати соціальну державу у її науковому і прикладному сенсі, оскільки всі вони спрямовані на соціально-гуманітарну сферу: правозахисні – 344, фізкультурно-спортивної спрямованості – 260, професійного спрямування – 225, освітні, культурно-виховні об'єднання – 172, іншого спрямування – 134 [16]. Також це не стало гарантією того, що громадські організації розвинули соціальний бізнес і соціальне підприємництво, котре дозволяється Законом України «Про громадські об'єднання». Попри всі описи такого виду громадсько-державного партнерства у США [17], де воно ототожнюється з підприємництвом громадських організацій, в Україні все зупинилось на характеристиках державно-громадського партнерства, коли держава дає кошти на виконання послуг громадськими організаціями, а не останні заробляють їх для держави.

Фактично, громадсько-державне партнерство є новим видом взаємовідносин держави та суспільства, державної влади з об'єднаннями й організаціями громадян через створення і розвиток системи соціального бізнесу та соціального підприємництва, оскільки провідну роль у взаємовідносинах відіграють громадські організації.

Як і будь-яке партнерство, громадсько-державне має свої особливості, нормативно-правове регулювання. Мова йде про діяльність держави, органів державної влади, яка спрямована на створення умов для найбільш повної

реалізації функції соціально-економічного розвитку держави та регіонів з реальним залученням до цього громадських організацій.

Мета статті: запропонувати авторський погляд на вирішення проблеми державного управління громадсько-державним партнерством шляхом розроблення загальнодержавної стратегії і концепції розвитку соціального бізнесу і підприємництва. Відповідно, завдання дослідження стосуються визначення основних складових державного управління громадсько-державним партнерством в аспекті підсистем соціально-економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Держано-громадське партнерство це певна система, яка ґрунтується на розумінні збалансованості підсистем соціально-економічного розвитку. Перша – це соціально-економічна підсистема, як цілісне утворення, яка має основні елементи: закріплення норм і принципів щодо виробництва, розподілу, обміну і використання економічного продукту; спільна діяльність людей, яка потребує реформування і запровадження нових форм соціально-економічних відносин (суспільно-державних). Друга – соціально-економічні пропорції, як співвідношення різних соціальних, економічних і політичних факторів: поєднання корпоративного і партисипативного управління, їх гармонізація та виділення підсистем: державно-приватне партнерство; громадсько-державне партнерство; громадсько-державно-приватне партнерство (рис. 1).

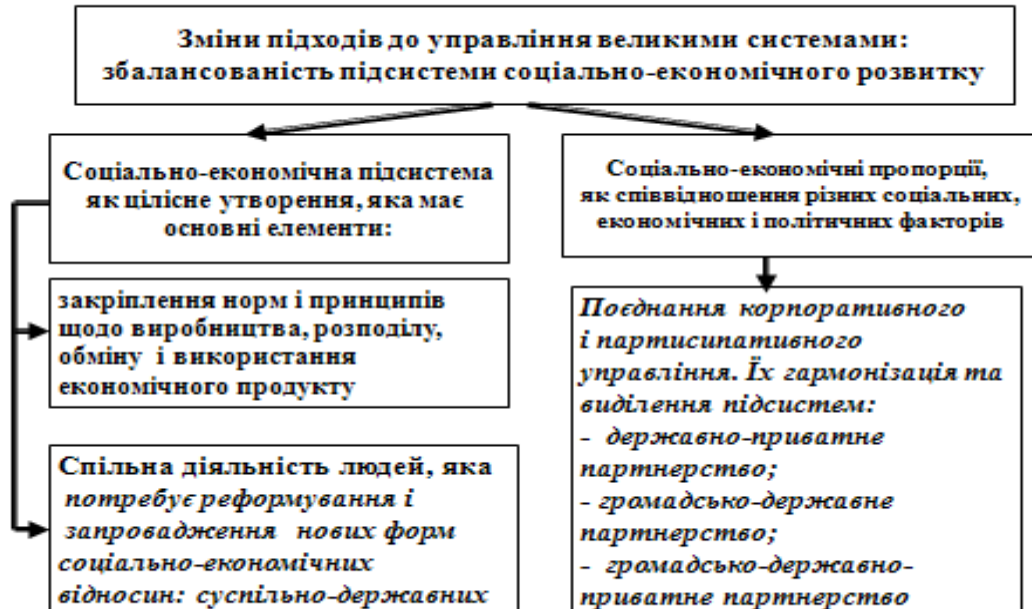

Рис. 1. Місце громадсько-державного партнерства в системі соціально-економічних відносин

Отже, що стосується закріплення норм і принципів щодо виробництва, розподілу, обміну і використання економічного продукту, то слід зауважити, що для цього вже створена правова основа. Правовстановлюючими документами є: Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»

[18], Закон України «Про об'єднання громадян» [19] в частині дозволу громадським організаціям створювати підприємства і прибуток спрямовувати на основну статутну діяльність; Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [20]; Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» [21], а також Господарський Кодекс України (ст. 121) [22]. Втім, для розбудови дієвого громадсько-державного партнерства є необхідність внесення змін та доповнень до існуючих правових актів. Це стосується створення спеціального податкового та інших режимів для інвесторів соціального підприємництва та соціального бізнесу, а також громадських організацій, які створюють підприємства, спрямовані на розвиток соціального бізнесу та соціального підприємництва.

Стосовно спільної діяльності людей, яка потребує реформування і запровадження нових форм соціально-економічних відносин (суспільно-державних), то сутністю державно-громадянського партнерства, з врахуванням статей правових актів, є як активність і ініціатива громадських організацій, так і відповідальність суб'єктів державного управління. Отже, держава дозволяє суспільству певним чином взаємодіяти з собою, беручи на себе відповідальність. Втім, саме ця відповідальність конкретно не означена у нормативно-правових актах, в яких мають бути окреслені спеціальні режими для розвитку соціального підприємництва та соціального бізнесу через створення підприємств громадськими організаціями. Доцільно розширити зміст ст. 21 Закону України «Про об'єднання громадян» щодо права здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо; ст. 4 доповнити наступним: «а також є громадські та працівники соціальних підприємств і соціального бізнесу, суб'єктами якої є громадські організації, які є засновниками таких підприємств, що діють у межах певного виду або кількох видів економічної діяльності», враховуючи, що за Господарським кодексом (ст. 112) громадські організації утворюють унітарні підприємства.

Відносно другої площини, яка виокремлена раніше, слід зазначити, що головним в державному управлінні громадсько-державним партнерством стає прибуток підприємств, який, за законодавством України, має використовуватись на статутну діяльність громадської організації. Втім, складність полягає в тому, що у законодавстві не визначені чіткі критерії та важелі контролю за прибутком. Це, у свою чергу, на даному етапі призводить до «ручного регулювання» та «ручної перевірки» відповідними органами. Також не враховується досвід зарубіжних держав щодо пільгового оподаткування, спеціальних податкових режимів, звільнення від податків. Такі важелі існують у Албанії, Бразилії, Великобританії, Гаїті, Індії, Італії, Колумбії, Німеччині, Польщі, США, Тунісі, Уганді, Швейцарії [23, 24]. У цих державах державне управління громадсько-державним партнерством через створення соціальних бізнесу та підприємництва здійснюється органами влади і спеціально створеними органами, наприклад: Великобританія – зацікавлений уряд, який проводить політику пільгових канікул і лобіює інтереси соціальних

бізнесу та підприємництва на світовій арені; Італія, Польща – регулювання прибутків акціонерів у розподілі прибутків соціальних підприємств; Албанія – національний уряд; Бразилія – уряд і місцеве самоврядування; Колумбія – уряд і наукові групи; Гаїті – місцеве самоврядування; Індія – уряд; Туніс – уряд, університети, керівний комітет по розвитку, котрий складається з лідерів суспільної думки, експертів, бізнесу і громадянського суспільства; Уганда – керівний комітет у складі якого представники банківський структур, приватного сектору, науково-дослідних і академічних кіл, агробізнесу і сектору соціального підприємництва. Кожна держава має свою систему державного управління громадсько-державним партнерством. Втім, мова не йде про те, що такий вид партнерства стане альтернативою або конкурентом сектора влади у соціальній і політичній сферах. Він не підриває легітимності публічних рішень і не знижує готовність населення до їх виконання, а навпаки, підвищує підтримку населенням влади. Відповідно підвищується рівень і якість публічно-правових рішень за рахунок більш повного обліку потреб населення, альтернатив і можливих наслідків.

Для України, в якій не сформована культура громадсько-державного партнерства, а тільки є певні дії щодо підготовки до такого виду діяльності через низку освітніх проєктів (2010-2013 рр.), доцільно розробити цілу низку дій. Окрім того, досвід Бельгії, Німеччини, Польщі, Великобританії, Італії, Швейцарії, США, Канади, Індії, де подібне партнерство створює від 3 до 9% в ВВП та працюють в 10 разів більше людей, ніж в легкій промисловості, а також в 5 разів більше, ніж в продуктивній промисловості; залучають в 3 рази більше внутрішніх та зовнішніх інвестицій в соціальну сферу, ніж державні і комунальні організації соціальної спрямованості; створює більше 25 млн. робочих місць (найбільша транснаціональна компанія створює 3,5 млн. робочих місць) [25] свідчить про необхідність ґрунтовних підходів до розбудови громадсько-державного партнерства в Україні, яке передбачає цілу низку заходів:

- Стратегію розвитку соціальних підприємств в Україні, як альтернативного джерела ресурсів для вирішення соціальних проблем у громадах та надання підтримки вразливим групам населення. При цьому соціальне підприємництво розуміється як бізнес, метою якого є вирішення соціальних проблем.

- Створення спеціальних режимів кредитування, інвестування та оподаткування для таких видів підприємств за зразком британського ринку подібних послуг з врахуванням досвіду Big Issue Invest, Bridges Ventures, Charity Bank, ClearlySo, Impetus-PEF, LGT-Berenberg, Nesta, Social Finance, Social Investment Business и UnLtd.

- Створення спеціальних банків за зразком Big Society Capital, який будує лінії капіталу та спрямовує їх в соціальні організації, а також з врахуванням досвіду. Створення спеціальних режимів інвестування та оподаткування для таких банків.

- Однакові для всіх громадських об'єднань та організацій, спрощені та

прозорі процедури для створення виробництв, розширення переліку виробництв, які можуть створювати громадські організації, виключивши умови «ручного регулювання» оподаткування таких підприємств.

Висновки. Враховуючи проведені дослідження доречно змінити підходи до формування громадсько-державного партнерства. Доцільно перевести їх у площину соціально-економічних відносин. Державне управління таким партнерством передбачає низку змін у законодавчі акти, а також зміну підходів до ролі і участі у цих процесах суб'єктів державного управління. Необхідно виробити власну систему державного управління громадсько-державним партнерством на основі світового досвіду. У цьому і є сенс подальших розвідок у даному напрямі.

Список використаних джерел:

1. Піроженко Н. В. Механізми становлення та розвитку соціального партнерства органів публічної влади і неурядових некомерційних організацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / Н. В. Піроженко. - Одеса, 2007. - 17 с.
2. Трунова Г. А. Правове регулювання соціального партнерства в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / Г. А. Трунова. - Харків, 2008. - 22 с.
3. Алексейчук В. В. Механізми державного управління соціальним партнерством : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / В. В. Алексейчук. - Запоріжжя, 2009. - 17 с.
4. Авксентьев М. Ю. Державно-приватне партнерство як сучасний механізм залучення інвестицій в інфраструктурні галузі України : форми взаємодії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 09.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / М. Ю. Авксентьев. - Київ, 2010. - 22 с.
5. Зубкар В. П. Взаємодія органів місцевого самоврядування в стратегічному плануванні розвитку територій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.04 «Міське самоврядування» / В. В. Алексейчук. - Київ, 2010. - 21 с.
6. Надрага В. Г. Взаємодія владних структур, політичних і громадських організацій як засіб підвищення ефективності управління на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / В. Г. Надрага. - Київ, 2003. - 17 с.
7. Пухкал О. Г. Модернізація системи державного управління в контексті розвитку громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / О. Г. Пухкал. - Київ, 2011. - 39 с.
8. Тинкован О. В. Неурядові організації як суб'єкти вироблення державної політики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» / О. В. Тинкован. - Дніпропетровськ, 2007. - 17 с.
9. Королюк С. В. Особливості громадсько-державного управління в діяльності сучасної школи / С. В. Королюк // Теорія та методика управління освітою. - 2010. - № 3. - С. 1-13.
10. Зайцев Ю. К. Соціалізація економіки України як стратегічна потреба її розвитку : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.01.01 «Економічна теорія» / Ю. К. Зайцев. - Київ, 2002. - 26 с.
11. Коноваленко Н. В. Потреби та інтереси громадянина України як складова державотворчих процесів сучасного суспільства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук : спец. 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» / Н. В. Коноваленко. - Київ, 2007. - 17 с.
12. Надрага В. Г. Взаємодія владних структур, політичних і громадських організацій як засіб підвищення ефективності управління на регіональному рівні : автореф. дис. на здобуття

- наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми державного управління» / В. Г. Надрага. - Київ, 2003. - 17 с.
13. Громадська Н. А. Соціальний діалог як інструмент впровадження державної соціальної політики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / Н. А. Громадська. - Миколаїв, 2008. - 18 с.
 14. Звонар В. П. Міжсекторальне партнерство як механізм реалізації соціальної політики (на матеріалах Волинської області) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.07 «Соціальна економіка і політика» / В. П. Звонар. - Київ, 2008. - 22 с.
 15. Ємець Л. Р. Публічне управління неполітичними об'єднаннями громадян (адміністративно-правове дослідження) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Л. Р. Ємець. - Дніпропетровськ, 2009. - 17 с.
 16. Статистична інформація за основними напрямками діяльності Головних управлінь юстиції та територіальних органів юстиції з питань легалізації об'єднань громадян, державної реєстрації друкованих засобів масової інформації за I півріччя 2014 рік. - Режим доступу : <http://www.drsu.gov.ua/file/13094>
 17. Американський та європейських шляхи соціального підприємництва. – Режим доступу : <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/109-amerykanskyi-ta-ievropeiskyi-shliakhy-sotsialnoho-pidpnyemnytstva>
 18. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 19. Закон України «Про об'єднання громадян» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 20. Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 21. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 22. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>
 23. Impact Investing Policy Collaborative (ІІРС) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://iipcollaborative.org/article/1..>
 24. Yunus Social [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.yunusb.com/>
 25. Розробка регіональних цільових програм сприяння розвитку громадянського суспільства : Методичні рекомендації. – Український незалежний центр політичних досліджень (УНПЦ). – К.: Агентство «Україна». – 86 с.

References:

1. Pirozhenko N. V. Mehanizmi stanovlennya ta rozvitku sotsialnogo partnerstva organiv publichnoi vlady i neuryadovih nekomertsiynih organizatsiy (Mechanisms of formation and development of social partnership between public authorities and non-profit organizations) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.02 "Mehanizmi derzhavnogo upravlinnya" / N. V. Pirozhenko. - Odessa, 2007. – 17 p.
2. Trunova G. A. Pravove reguluvannya sotsialnogo partnerstva v Ukraini (Rights Social Partnership in Ukraine) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. jurid. nauk : special. 12.00.05 "Trudove pravo; pravo sotsialnogo zabezpechennya" / G. A. Trunova. - Kharkiv, 2008. – 22 p.
3. Alekseichuk V. V. Mehanizmi derzhavnogo upravlinnya socialnym partnerstvom (Mechanisms of public administration of social partnership) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.02 "Mehanizmi derzhavnogo upravlinnya" / V. V. Alekseichuk. - Zaporizhzhya, 2009. – 17 p.
4. Avksentiev M. Yu. Derzhavno-privatne partnerstvo yak suchasnyi mehanizm zaluchennya investitsiy v infrastrukturu galuzi Ukrainy : formy vzaємodii (Public-private partnerships as a modern mechanism for attracting investment in the infrastructure sector in Ukraine : forms of interaction) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. ekon. nauk : special. 09.00.03

- "Ekonomika ta upravlinnya natsionalnim gospodarstvom" / M. Yu. Avksentiev. - Kiev, 2010. – 22 p.
5. Zubkar V. P. Vzayemodiya organiv mistseвого samovryaduvannya v strategichnomu planuvanni rozvitku teritoriy (Interaction of local governments in the areas of strategic planning) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.04 "Mistseve samovryaduvannya" / V. P. Zubkar. - Kiev, 2010. – 21 p.
 6. Nadraga V. G. Vzaiemodiya vladnih struktur politichnyh i gromadskyh organizatsiy yak zasib pidvischennya effektivnosti upravlinnya na regionalnomu rivni (Interaction authorities, political and social organizations as a means to improve management at the regional level) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.02 "Mehanizmi derzhavnogo upravlinnya" / V. G. Nadraha. - Kiev, 2003. – 17 p.
 7. Puhkal O. G. Modernizatsiya systemy derzhavnogo upravlinnya v konteksti rozvitku Gromadyanskogo suspilstva v Ukraini (Modernization of public administration in the context of civil society development in Ukraine) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya doct. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.01 "Teoria ta istoria dergavnogo upravlinnya" / O. G. Puhkal. - Kiev, 2011. – 39 p.
 8. Tinkovan O. V. Neuryadovi organizatsii yak sub'iekty viroblennya derzhavnoi polityky (NGOs as agents of policy making) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.01 "Teoriya ta istoria dergavnogo upravlinnya" / O. V. Tinkovan. - Dnipropetrovsk, 2007. – 17 p.
 9. Koroljuk S. V. Gromadsko-derzhavne upravlinnya shcoloy : osoblivosti vprovadzhennya (State public school management: implementation features). - Regym dostupu : [http : //narodnaosvita.kiev.ua/Narodna osvita/vupysku/17/statti/koroluk.htm](http://narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/17/statti/koroluk.htm)
 10. Zaitsev Y.K. Socializacia ekonomiky Ukrainy yak strategichna potreba yivi rozvytku (Socialization of Ukrainian Economy as its Strategic Development Problem): Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand.econ.nauk: special. 08.01.01 "Economiczna teoriya" / Y.K. Zaitsev. - Kiev, 2002. – 26 p.
 11. Konovalenko N.V . Potreby ta interesy gromadyanyna Ukrainy yak skladova derzhavotvorchih protsesiv suchasnogo suspilstva (Needs and interests of a citizen of Ukraine as a part of the governmental processes of modern society) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. filos. nauk : special.09.00.03 "Sotsialna filosofiya ta filosofiya istorii" / N. V. Konovalenko. - Kiev, 2007. – 17 p.
 12. Nadraga V. G. Vzaiemodiya vladnih struktur politichnyh i gromadskyh organizatsiy yak zasib pidvischennya effektivnosti upravlinnya na regionalnomu rivni (Interaction authorities, political and social organizations as a means to improve management at the regional level) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. nauk z derzh. upr. : special. 25.00.02 "Mehanizmi derzhavnogo upravlinnya" / V. G. Nadraha. - Kiev, 2003. – 17 p.
 13. Gromadska N. A. Sotsialnyi dialog yak instrument vprovadzhennya derzhavnoi sotsialnoi polityky (Social dialogue as a tool for implementing social policies) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. polit. nauk : special. 23.00.02 "Politichni instituti ta processy" / N. A. Gromadska. - Mykolayiv, 2008. – 18 p.
 14. Zvonar V. P. Mizhsektoralne partnerstvo yak mehanizm realizatsii sotsialnoi polityki (na materialah Volynskoi oblasti) (Intersectoral partnerships as a mechanism for the implementation of social policies (based on Volyn region)) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. ekon. nauk : special. 08.00.07 "Sotsialna ekonomika i politika " / V. P. Zvonar. - Kiev, 2008. – 22 p.
 15. Yemets L. R. Publichne upravlinnya nepoliticnymi obyednannymi gromadyan (administrativno pravove doslidzhennya) (Public Administration of non-political associations of citizens (administrative and legal study)) : Author. dis. na zdobuttya nauk. stupenya cand. jurid. nauk : special. 12.00.07 "Administrativne pravo i processy; finansove pravo; informatsiyne pravo " / L. R. Yemets. - Dnipropetrovsk, 2009. – 17 p.
 16. Statystychna informatsiya za osnovnymy napryamkami diyalnosti Golovnyh upravlin yustitsii ta teritorialnih organiv yustitsii z pytan legalizatsii ob'iednan gromadyan, derzhavnoi reiestratsii drukovanyh zasobiv masovoi informatsii za I pivrichchya 2014 r. (Statistical information on the main activities of the Chief Justice Directions and territorial departments of justice for the legalization of public associations, state registration of the print media for the I

- half of 2014)- Regym dostupu : [http : // www.drso.gov.ua/file/13094](http://www.drso.gov.ua/file/13094)
17. Amerikanskyi ta ievropeyskyi shlyahi sotsialnogo pidpriemnytstva (American and European ways of social entrepreneurship). – Regym dostupu : [http : //www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/109-amerykanskyi-ta-ievropeyskyi-shliakhy-sotsialnoho-pidpriemnytstva](http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/novyny/v-ukraini/109-amerykanskyi-ta-ievropeyskyi-shliakhy-sotsialnoho-pidpriemnytstva)
18. Law of Ukraine “Pro zasady vnutrishnyoyi I zovnishnyoyi polityky” (Principles of Domestic and Foreign Policies) [e-source]. – Access mode : [http : //www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
19. Law of Ukraine “Pro obyednannya hromadyan” (Civil Groups) [e-source]. – Access mode : [http : // www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
20. Law of Ukraine “Pro zasady derzhavnoi regulyatornoi polityky u sferi gospodarskoi diyalnosti” (Principles of State Regulation Policy in Business Activity) [e-source]. – Access mode : [http : // www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
21. Law of Ukraine “Pro organizaciyi robotodavtsiv, yikh obyednannya, prava ta garantii yikh diyalnosti”(Organizations of employers, associations thereof, rights and guarantees of their activity) [e-source]. – Access mode : [http : // www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
22. Gospodarski Kodeks Ukrayiny (Business Code of Ukraine) [e-source]. – Access mode : [http : // www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua)
23. Impact Investing Policy Collaborative (IIPC) [Електронний ресурс] – Режим доступу : [http : // iipcollaborative.org/article/1...](http://iipcollaborative.org/article/1...)
24. Yunus Social [Электронный ресурс]. – Режим доступа : [http : // www.yunus.sb.com/](http://www.yunus.sb.com/)
25. Rozrobka regionalnih tsylovyh program spryyannya rozvytku gromadyanskogo suspilstva : Metodichni rekomendatsii (Development of regional target programs for Civil Society Development: Guidelines). – Ukrainskeiy nezalezhnyiy centrер politichnih doslidzhen (UNCPD). - К . : Agentstvo "Ukraina". – 86 p.

Рецензент: Драгомирецька Н.М., д.держ.упр., професор

УДК 351

Бондар А.О.,

здобувач Академії муніципального управління

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКОВОЇ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВИ

Анотація. Проведено системний аналіз зовнішніх чинників, що визначають стратегію розвитку національної економіки. Визначено методичні підходи до розробки державної стратегії економічної безпеки. Визначено етапи аналізу реальних і потенційних загроз економічній безпеці України. Запропоновано напрями забезпечення економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпекова стратегія держави, системний аналіз, зовнішні чинники, державна стратегія економічної безпеки.

Бондарь А.А.,

соискатель Академии муниципального управления

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ РЕАЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА

Аннотация. Проведен системный анализ внешних факторов, определяющих стратегию развития национальной экономики. Определены методические подходы к